# BİR YÜKÜMLÜLÜK OLARAK GÜNEŞ ENERJİSİNDEN ELEKTRİK ÜRETMEK: BERLİN GÜNEŞ ENEJİSİ KANUNU (SOLARGESETZ BERLİN)

Zeynep N. AYDINOĞLU YALÇIN*

## GİRİŞ

Enerji üretimi konusunda dünya, yeni bir dönemin eşiğinde bulunmaktadır. Küresel iklim krizi ve fosil yakıtların küresel sıcaklık artışına olan etkileri sebebiyle, dünya genelinde karbon emisyonunu azaltacak çözümler üretilmeye çalışılmaktadır. Şüphesiz bu çözüm arayışının en önemli ayağını, enerji üretiminde karbon emisyonunun azaltılması oluşturmaktadır. Bu bağlamda yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimine ilişkin önemli adımlar atıldığı görülmektedir.

Almanya da bu gelişmelere paralel, hatta bu gelişmelerin Avrupa Birliği'ndeki öncüsü olarak yenilenebilir enerji kullanımı konusunda, son yirmi yılda ciddi mesafe katetmiştir. Bu kapsamda 2011 yılından

* Dr. Öğretim Üyesi / Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İdare Hukuku Anabilim Dalı.

itibaren yenilenebilir enerjinin eksen alındığı, *Enerji Dönüşümü* (Energiewende) süreci işlemektedir. Bu süreç normatif düzenlemeleri de etkilemekte ve enerji dönüşümünün hukuki alt yapısı oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Almanya'da federal düzeyde söz konusu olan bu süreç, eyaletleri de etkilemektedir. Geçtiğimiz haziran ayında yürürlüğe giren ve güneş enerjisinden elektrik üretimini bir zorunluluk olarak düzenleyen "*Solargesetz Berlin*" bu etkinin tipik bir örneğini oluşturmaktadır. Bu çalışmada da önce söz konusu kanunun, kanunlaşma süreci ve genel hatlarıyla içeriği ele alındıktan sonra, bu kanunla getirilen yükümlülüğün, federe kanun koyucunun ölçülülük ilkesi bakımından değerlendirmesine yer verilmiştir.

## I. KANUNLAŞMA SÜRECİ

Berlin Eyalet Meclisi tarafından kabul edilen ve güneş enerjisi kullanımını zorunlu kılan Berlin Güneş Enerjisi Kanunu (Solargesetz Berlin) 17 Haziran 2021 tarihinde yürürlüğe girdi. 2023 yılından itibaren özel mülk sahiplerine güneş enerjisi kullanımı konusunda önemli yükümlülükler getirecek olan Kanun, esasen 10 Mart 2020'de kabul edilen ve Berlin'i güneş şehri yapmayı hedefleyen Masterplan'a (Masterplan–Solarcity Berlin) dayalı olarak çıkarılmıştır.[1] (Kanun md.1/3) Çeşitli alanlardan uzmanların bir araya gelerek hazırladıkları bir araştırma olan "Masterplan"[2] 2050 yılına kadar iklim nötr olma hedefinin realize edilmesi ve bu kapsamda düzenli bir gelişim için temel adımların belirlendiği bir belge olarak tanımlanabilir. Söz konusu araştırmayla, Berlin içerisinde güneş enerjisinin payının %25 olabileceğinin görülmesi üzerine, bu hedefe ulaşmak için atılan somut adımlardan biri de Solargesetz Berlin[3] olmuştur.

Kanun, Almanya'nın federal düzeydeki amaçlarıyla da örtüşmektedir. 2000 tarihli ilk Yenilenebilir Enerji Kanunu'ndan (EEG[4] 2000) itibaren Almanya'da yenilenebilir enerji üretiminin yaygınlaşmasına ve rekabet

[1] Bkz. Expertenempfehlung zum Materplan Solarcity Berlin, Masterplanstudie und Massnahmenkatalog, 04.09.2019, Berlin. (https://www.berlin.de/sen/energie/energie/erneuerbare-energien/masterplan-solarcity/ Erişim Tarihi: 09.09.2021)

[2] Bkz. "Expertenempfehlung."

[3] Makalede bundan sonra Kanun olarak anılacaktır.

[4] EEG, Erneuerbare Energien Gesetz'in kısaltılmış halidir.

koşulları altında sürdürülmesine yönelik adımlar atılmaktadır. En son kabul edilen Kanun olan EEG 2021 ile Almanya, 2050 yılına kadar hem üretim hem tüketimde sera gazı nötr olmayı hedeflemektedir. Almanya'nın 2050 yılına yönelik hedefleri Avrupa Birliği düzenlemeleriyle de uyum içindedir. 2019 yılı sonunda Avrupa Komisyonu'nun açıkladığı Avrupa Yeşil Mutabakatı ile, 2050 yılında Birlik genelinde sera gazı salınımının sıfırlanması amaçlanmaktadır.[5]

Kanun'un içeriğinden bahsetmeden önce belirtmek gerekir ki iklim nötr olma hedefine ulaşmak için güneş enerjisinin seçilmesinin nedeni, büyük şehirlerde güneş enerjisinin önemli bir potansiyele sahip olması ve yenilenebilir enerji kaynaklarından olan rüzgâr ve biokütle kaynakları yoluyla enerji üretmenin ancak geniş arazilerde söz konusu olması sebebiyle, şehir içinde üretimlerinin mümkün olmamasıdır. Aynı şekilde hidroelektrik enerji ve jeotermal enerjinin tercih edilmemiş olması da hidroelektrik potansiyelinin son derece sınırlı olması ve jeotermal enerji kaynaklarının yeterli ölçüde bilinir olmaması ve geniş alanlarda üretimin çok zor veya yüksek maliyet/risk içermesi sebeplerine dayandırılmıştır.[6]

## II. GENEL HATLARIYLA KANUN'UN İÇERİĞİ

1 Ocak 2023'te uygulanmaya başlayacak olan Kanun'un ilk maddesinde bu Kanunun amacının, Berlin Eyaleti içinde yenilenebilir enerji kullanım potansiyelini güneş enerjisinden elektrik üretimi yoluyla etkin kılarak, Eyaletin iklimin korunması konusundaki amaçlarına erişiminin ve bölgesel değer artışının sağlanması olduğu belirtilmiştir (madde1/1).[7] Kanunla ulaşılması beklenen hedef ise, Eyalet içinde kamusal olmayan binalarda güneş enerjisi kullanımını mümkün olan en hızlı şekilde arttırmak ve en geç 2050 yılına kadar güneş enerjisinin payını en az %25'e yükseltmek olduğu ifade edilmiştir (m.1/2). Buna göre *yeni yapılacak olan binalarda* ve var olan binalardaki *kapsamlı çatı tadilatlarında*, Kanunda belirtilen asgari oranlarda güneş

[5] Yenilenebilir enerjinin Almanya ve Avrupa Birliğindeki gelişimi konusunda ayrıntılı bilgi için bkz. Zeynep Nihal Aydınoğlu, *Türk ve Alman Hukukunda İdare Hukuku Boyutuyla Yenilenebilir Enerji Üretimi* (Ankara, Seçkin, 2021), 33–48.

[6] "Expertenempfehlung."

[7] Tam kanun metni için bkz. https://www.parlament-berlin.de/ados/18/IIIPlen/vorgang/d18-3459.pdf, Erişim Tarihi: 20.06.2021.

enerjisi kullanmak bir zorunluluk olarak düzenlenmiştir. Asgari oran yeni yapılan binalarda *brüt çatı alanının* %30'u olarak belirlenirken; kapsamlı çatı tadilatlarında *net çatı alanının* %30'udur[8] (m. 4). Çatı alanındaki asgari büyüklüğe kilovat olarak alternatif de getirilmiştir. Kanunda belirtilen kilovat bazındaki asgari kapasitelerde, %30'luk alan zorunluluğu bulunmamaktadır.[9] Öte yandan bu yükümlülük, 50 metrekarenin üzerindeki alanlar için geçerlidir. Çatı alanı 50 metrekarenin altında olan özel mülk sahipleri muaf tutulmuştur (m.3).

Kanun'da güneş panellerinin (PV)[10] yaygınlaştırılması için birtakım teşviklerin de söz konusu olacağı belirtilmiştir. Berlin Yatırım Bankası (Investitionsbank Berlin – IBB) tarafından çatı tadilatının gerekli olmadığı haller de dahil olmak üzere yatırım hibesi veya kredisi verilebilmektedir. Ancak çift teşvike izin verilmemekte; özellikle Yenilenebilir Enerji Kanunu'ndan (EEG) kaynaklanan teşviklerden yararlananlar bu Kanun kapsamındaki teşviklerden yararlanamamaktadırlar (m. 1/5).

PV kurulum yükümlülüğü, 31 Aralık 2022'de sonra yapımına başlamış olan ya da bu tarihten sonra çatılarında önemli ölçüde tadilat geçirecek olan binalar için geçerli olacaktır. Binanın yapımı ya da çatı tadilatı tamamlanır tamamlanmaz kurulum yükümlülüğü de başlamaktadır (m. 3). Aşağıda belirtilen haller dışında PV kurulum yükümlülüğünün yerine getirilmemesi halinde ciddi miktarlarda idari para cezalarına hükmedileceği belirtilmiştir. Buna göre, tek ve iki daireleri binalarda 5.000 Euro'ya kadar para cezası verilebileceği; çok daireli yapılarda ise bu cezanın 25.000 Euro'ya kadar (maksimum miktar) çıkabileceği ifade edilmiştir (m. 9/2).

Bazı binalar kanunda getirilen bu yükümlülüğün dışında bırakılmıştır. Buna göre,

---

[8] Net ve brüt çatı alanları Kanun'un tanımlar maddesinde açıklanmıştır. Buna göre, brüt çatı alanı, çatının tüm kısımları dahil olan alanını ifade ederken; net çatı alanı ile, brüt çatı alanından çatıdaki diğer yapıların çıkarılmasıyla elde kalan alan anlaşılmaktadır (madde 2).

[9] Çatı alanına alternatif; en fazla iki daireli apartmanda, 2 KW; en az 3 en fazla 5 daireli apartmanda 3 KW; en az 6 en fazla 10 daireli apartmanda 6 KW olarak kabul edilmiştir.

[10] Photovolkaik sistemlerin kısaltması PV'dir. Türkçede de bu şekilde kullanıldığı için makalede de bundan sonra, PV olarak ifade edilecektir.

- Yer altı Tesislerinin (Unterirdische Anlagen) çatıları
- Cam Altı yapıların ve kültür bitkileri yetiştirilen, çoğaltılan, satılan binaların çatı alanları
- Hava destekli yapıların ve taşınabilir – portatif yapıların çatıları
- Ana yapıda Kanunda belirtilen yükümlülüğün yerine getirilmesi koşuluyla garajların ve yan yapıların çatıları için bu Kanun uyarınca PV kurulum zorunluluğu söz konusu olmamaktadır.

Öte yandan Kanun'da diğer *istisnalar*, *alternatifler* ve *muafiyetler* ayrı ayrı düzenlenmiştir. Kanun'un gerekçesinde bu şekilde bir ayrım yapılmasındaki amacın bürokratik engelleri azaltmak ve Kanun'un dar yorumlanmasını sağlamak olduğu belirtilmektedir.[11] Nitekim söz konusu hallerin her biri için ayrı ayrı koşullar öngörülmüştür. Kanun koyucunun bürokratik engelleri azaltmak konusundaki bu yaklaşımının altında yatan nedenin, neredeyse kazuistik sayılabilecek bu düzenlemeler sonucunda uygulamada idare açısından duraksamaları engelleyerek ilgili prosedürün doğrudan Kanun'a göre işletilmesini sağlamak olduğu düşünülebilir. Ayrıca bu şekilde bir ayrım yapılması sonucunda uygulayıcılar açısından yorum farklılıkları da söz konusu olmayacak, en azından olabildiğince azalacaktır.

Kanun'da *istisnaların* düzenlediği maddede, bu Kanun'dan kaynaklanan yükümlülüklerin başka bir kamusal düzenlemeye aykırı olduğunda yerine getirilmeyeceği belirtilmiştir. Esasen Kanun'da belirtilen şekilde güneş enerjisi kullanımı herhangi bir izne bağlı değildir. Ancak kanun koyucu bu durumun başka hukuki düzenlemelerin ihlali sonucuna yol açmasını bu hükümle engellemiştir. Örneğin, Tarihi Yapıları Koruma Kanunu'na tabi bir yapıda, gerekli izin alınmadıysa yapının çatı alanına PV kurulumu söz konusu olmamaktadır. Gerçekten de PV kurulumu ile yapının görünümü değişikliğe uğramaktadır.[12] Aynı şekilde PV kurulumu teknik olarak olanaksız veya yeni binanın çatısı veya halihazırda var olup tadilat geçiren çatı

[11] Bkz. https://www.berlin.de/rbmskzl/_assets/aktuelles/2020/dezember/20201208_solargesetz-berlin_gesetz-mit-begruendung.pdf, Erişim Tarihi: 05.10.2021.

[12] Bu örnek Kanun'un gerekçesinden alınmıştır. Bkz. https://www.berlin.de/rbmskzl/_assets/aktuelles/2020/dezember/20201208_solargesetz-berlin_gesetz-mit-begruendung.pdf, Erişim Tarihi: 05.10.2021.

alanı kuzey yönünde bulunuyor ise, Kanunda belirtilen yükümlülükler yerine getirilmeyebilecektir.

Kanun'un gerekçesinde teknik olanaksızlıkların hangi hallerde gerçekleşebileceğine yer verilmiştir. Bu bağlamda basit inşai tedbirlerle aşılabilecek problemler veya önemli ölçüde ekstra maliyete yol açmayacak ekonomik sapmalar teknik olanaksızlık olarak nitelendirilemeyecektir. Buna karşılık çatıda yeterli alanın bulunmaması ya da çatının güneş modülünü veya modülün parçalarını taşıyabilecek rezervinin olmaması hallerinde teknik olanaksızlık söz konusu olmaktadır. Ayrıca güvenlik gerekçesiyle de PV kurulamaması mümkündür. Şöyle ki, yakınlarda bir havaalanı bulunuyorsa PV'ler ayna etkisi yaratabileceğinden, uçuş güvenliği gerekçesiyle bu binaların çatılarına da panel inşa edilememektedir. Öte yandan bu teknik değerlendirmede yıldırım çarpmaları ve yüksek gerilimin de dikkate alınması gerekmektedir.

Yukarıda belirtildiği üzere Kanun'da ayrıca, PV kurma ve işletme yükümlülüğünün *alternatiflerinden* de söz edilmiştir. Buna göre, ısınma veya sıcak su elde etmek amacıyla güneş enerjisi kullanılıyorsa, ayrıca PV kurmak gerekmemektedir. İkinci alternatif ise binanın dışında bir alanda, bu Kanun'da belirtilen büyüklükte PV kullanımı halidir. Bu durumda ayrıca çatı alanına güneş paneli kurulumuna gerek bulunmamaktadır. (m.5)

Kanun koyucu, yukarıdaki istisna ve alternatif hallerine ek olarak bazı hallerde bu yükümlülüğe *muafiyetler* de tanınabileceğini ifade etmiştir. Ancak bu muafiyetlerin ne olduğu Kanun'da belirtilmemekte; Kanun'da yazılı sebeplere dayanmasa bile bu yükümlülüğün özel birtakım durumlar sebebiyle orantısız bir külfete sebep olması veya başka bir biçimde haksız bir güçlüğe yol açması halinde ilgilerin enerjiden sorumlu eyalet hükümeti idaresine başvurarak muafiyet talebinde bulunabilecekleri belirtilmiştir. (m.7)

Kanun'un gerekçesinde, bu türden istisnaların bulunmasının nedeninin güneş enerjisi kullanım yükümlülüğünün ölçülü olmasını sağlayarak, temel hak ve özgürlüklerin korunması olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda gerekçede ölçülülük ilkesi açısından değerlendirmelere de yer verilmiştir.

## III. YASA KOYUCUNUN KANUN'DA GETİRİLEN YÜKÜMLÜLÜĞÜ ÖLÇÜLÜLÜK İLKESİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRMESİ

Federal Alman Anayasası (Grundgesetz) gereğince, temel hak ve özgürlüklere yapılan bir müdahalenin hukuken meşru kabul edilebilmesi için anayasaya uygun olması gerekmektedir.[13] Bu yönde yapılacak bir denetimin odak noktasında ise ölçülülük ilkesi bulunmaktadır.

Ölçülülük ilkesine uygunluk yönünden yapılacak denetimin ilk aşamasında meşru bir amacın bulunup bulunmadığı incelenmektedir. Bu amacın varlığına çoğunlukla düzenlemenin amaç maddesi veya gerekçesi değerlendirilerek ulaşılır.[14] Eğer söz konusu müdahaleye ilişkin meşru bir amaç bulunuyorsa bir sonraki aşamaya geçilerek, söz konusu düzenleme ölçülülük ilkesinin unsurları olan elverişlilik, gereklilik ve orantılılık yönlerinden *sırasıyla* incelenmektedir.[15] Kanun'un, ölçülülük ilkesi yönünden nasıl değerlendirildiğine geçmeden önce bu unsurları kısaca açıklamakta fayda vardır. Elverişlilik ilkesi gereği ulaşılmak istenen amacın düzenlemenin içeriği ile destekleniyor olması gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle düzenlemenin, amacın gerçekleşmesine katkı sağlayan bir araç olup olmadığı incelenmektedir.[16] Gereklilik unsuru bağlamında ise, amacın aynı etkide ancak daha az bir müdahaleyle gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyeceğine bakılmaktadır.[17] Son olarak orantılılık unsuru ile, müdahalenin yoğunluğu ile ulaşılmak istenen amacın önemi arasında bir ağırlık değerlendirilmesi yapılmaktadır. Bir temel hak ve özgürlüğe ne ölçüde müdahale ediliyorsa, yasal düzenleme ile ulaşılmak istenen amacın o ölçüde önemli olması gerekmektedir.[18]

---

[13] Rolf Schmidt, *Grundrechte*, (Bremen: Dr. Rolf Schmidt GmbH, 2017), 75.

[14] Schmidt, *Grundrechte*, 82.

[15] Türk ve Alman hukukunda yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına yönelik düzenlemelerin ölçülülük ilkesi bağlamında değerlendirilmesi için bkz. Aydınoğlu, *Türk ve Alman Hukukunda*, 134 vd. – 258 vd.

[16] Schmidt, *Grundrechte*, 83.

[17] Thorsten Kingreen, Ralf Poscher, *Grundrechte (Staatsrecht II)*, 32. Auflage, (Heidelberg, C. F. Müller, 2016) 74.

[18] Schmidt, *Grundrechte*, 135.

Kanun'un gerekçesinde, ölçülülük ilkesinin gözetilmesi dolayısıyla düzenlemenin anayasaya uygun olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda müdahaleye konu temel hak, mülkiyet hakkıdır. Kanun koyucu mülkiyet hakkına bir müdahale olduğu kabul edilse bile bunun ölçülü olduğu kanısındadır.[19] Nitekim gerekçede yukarıda sayılan unsurlar bakımından bir inceleme yapılmıştır. Buna göre her şeyden önce, Anayasa'nın çevrenin korunması konusunda rehber ilke olarak kabul edilen ilgili maddesinin (m. 20a) iklim değişimine karşı korumayı da içerdiği kabul edilmektedir. Öte yandan yeni ve var olan yapılarda PV kurma yükümlülüğü, Berlin içerisinde iklim değişimine alınacak karşı önlemler bağlamında *elverişli* bir araçtır.

Kanun koyucu, düzenlemenin *gerekli* olup olmadığı konusunda daha ayrıntılı açıklamalar yapmıştır. Nitekim daha hafif bir önlemin var olup olamayacağı, tartışmaya daha açıktır. Gereklilik unsuru bakımından da bir sorun görmeyen kanun koyucuya göre, çatılarda PV kurulumu konusunda söz konusu kanunla getirilen zorunluluk yerine gönüllülük esası geçerli olursa, aynı ölçüde etkili sonuçlar alınamayacaktır. Nitekim bu durumda malikler kural olarak PV kurulumundan doğan organizasyonel, teknik ve finansal zorlukları göze almak istemeyeceklerdir. Yukarıda belirtildiği üzere Masterplan bağlamında yapılan araştırmalarda, Berlin'de ikamet edenlerin kural olarak güneş enerjisini onaylasalar bile, pratikte bu yönde adımlar atmadıkları görülmüştür. Benzer şekilde binaların yapım aşamasında da gerek müteahhitler gerek mimarlar açısından PV'ler binanın zorunlu bir unsuru olarak görülmemektedir. Bu nedenle malikler tarafından bu yönde bir talebin gelmesi, bir zorunluluk olarak düzenlenmiştir.

Öte yandan kanun koyucu, bina maliklerinin bu konuda çekingen davranmalarının bir diğer sebebinin ekonomik olacağının da farkındadır. Nitekim gerekçede üretime yönelik teşviklerin, çatıdaki kurulumun yaratacağı maliyetin çok üstünde olmamasının da bir sorun oluşturabileceğini belirtmiştir. Sonuç olarak Berlin yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretiminde sınırlı kaynaklara sahip olmasına rağmen, çok sayıda kullanılmayan çatı alanı bulunmaktadır. Diğer yenilenebilir enerji kaynaklarının da şehir içinde kullanımındaki zorluklar düşünüldüğünde, Berlin'in şehir

[19] Açıklamalar, Kanun'un gerekçesinden alınmıştır. Bkz. https://www.berlin.de/rbmskzl/_assets/aktuelles/2020/dezember/20201208_solargesetz-berlin_gesetz-mit-begruendung.pdf, Erişim Tarihi: 05.10.2021.

olarak Almanya'nın enerji dönüşümüne (*Energiewende*) çatı alanlarının kullanılması yoluyla katkı sağlaması *gereklidir*.[20]

Son olarak federe kanun koyucuya göre söz konusu düzenleme, iklim değişikliğine karşı koruma ve bölgesel değer artışının sağlanması amaçları sebebiyle orantısız olarak da nitelendirilemez. Öte yandan maliklere getirilen yükümlülük makul olmayan (*unzumutbar*) bir ağırlıkta da bulunmamaktadır. Nitekim Federal Anayasa Mahkemesi ve İdare Mahkemesi kararlarıyla desteklenen şekilde, kanun koyucunun geçiş hükümleri, istisna ve muafiyet hükümleri getirmesi orantısız bir müdahaleyi engellemektedir. Solargesetz Berlin de bu özellikleri haizdir.

Her ne kadar kanun koyucu söz konusu Kanun'un ölçülülük ilkesine uygun olduğu kanısındaysa da bu konuda Federal Anayasa Mahkemesi'nin tutumu belirleyici olacaktır. Ancak yüksek mahkemenin yenilenebilir enerji konusunda özellikle teşvikler ve haklı beklentinin korunmasında ölçülülük ilkesi ile ilgili kararlarından yola çıkarak aktivist bir tutum izlemediği gözlemlenmektedir.[21] Öğretide yenilenebilir enerjinin teşviki için federal düzeyde kurallar getiren Yenilenebilir Enerji Kanunu'ndaki (EEG[22]) düzenlemelerin, enerji üretiminde sürdürülebilir bir gelişme sağlanmasına hizmet etmesi sebebiyle ölçülü olarak nitelendirme eğilimi olduğunu söylemek de yanlış olmayacaktır.[23]

---

[20] Kanun'un gerekçesinde bu şekilde belirtilmiş olmasına rağmen, muhalefet partileri tarafından kanun, sosyal olmadığı (*unsozial*) gerekçesiyle eleştirilmiştir. Bu eleştirilen temel hareket noktasında ise, özellikle küçük bina sahiplerinin çatı alanlarını yenilemeleri halinde, güneş paneli kurma yükümlülüğü getirilmiş olması bulunmaktadır. Muhalefet partilerinin eleştirileri konusunda ayrıntılı bilgi için bkz. Gunner Schpelius, "Mit der Solarpflicht belastete Rot- Rot – Grün die kleinen Eigentümer," https://www.bz-berlin.de/berlin/kolumne/mit-der-solarpflicht-belastet-rot-rot-gruen-die-kleinen-eigentuemer, Erişim Tarihi: 23.06.2021.

[21] Bkz.https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Entscheidungen/DE/2016/09/rk20160920_1bvr129915.html, Erişim Tarihi: 20.10.2021.

[22] Erneuerbare Energien Gesetz'in kısaltması olarak kullanılmıştır.

[23] Bu konuda bkz. Altrock Martin, Oschmann Volker, *Einführung*, in EEG 2012, Martin Altrock, Volker Oschmann, Christian Theobald, 4. Aufl., (München, C.H.Beck, 2013) 103. Yazarlar burada, EEG'de ağ işletmecilerinin ticari karar alma özgürlüğüne getirilen sınırlamaların, kanun amacıyla birlikte değerlendirerek dengeli olduğu sonucuna varmışlardır.

## GENEL DEĞERLENDİRME

Almanya yıldan yıla artan şekilde yenilenebilir enerji üretiminin brüt enerji üretimindeki payını arttırmayı ve Avrupa düzenlemeleriyle uyumlu şekilde, 2050 yılına kadar sera gazı nötr olmayı hedeflemektedir. Ayrıca 2022 yılına kadar nükleer enerji santrallerini kapatmayı ve 2038 yılına kadar ise kömür kaynaklı üretimden vazgeçmeyi planlamaktadır. Bu bakımdan Almanya'nın federal ve federe düzeyde yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretiminde ulaşmak istediği hedefler için majör adımlar atması şaşırtıcı değildir. Bu bağlamda önemli olan bu majör adımların öngörülebilir zamanlarda gerçekleşerek hukuki güvenliğe aykırı olmaması ve yapılan müdahalenin *ölçülü* olmasıdır. Berlin Güneş Enerjisi Kanunu'nun uygulanmaya başlayacağı tarihin 2023 olarak belirlenmiş olması sebebiyle, hukuken öngörülebilir bir süreç yaratıldığı söylenebilir. Ölçülülük ilkesi açısından yapılacak bir değerlendirmede ise, özellikle daha hafif bir önlemin söz konusu olup olamayacağı konusunun tartışılması gerekmektedir. Kanun'un gerekçesindeki açıklamalar da bu bakımdan yeterli değildir. Önümüzdeki günlerde Kanun'un Federal Anayasa Mahkemesi'nin önüne götürüleceği tahmin edilmektedir. Federal Anayasa Mahkemesi'nin anayasaya aykırılık bulunmadığı kanaatine varması ve Kanun'un uygulamasında başarı elde edilmesi halinde ise, federal bağlamda benzer bir düzenlemenin tesis edilmesi şaşırtıcı olmayacaktır.

## KAYNAKÇA

Altrock, Martin und Oschmann Volker, "Einführung." in *EEG* 2012, Martin Altrock, Volker Oschmann, Christian Theobald, 4. Aufl. München: C.H.Beck, 2013, 69-125

Aydınoğlu, Zeynep Nihal. *Türk ve Alman Hukukunda İdare Hukuku Boyutuyla Yenilenebilir Enerji Üretimi*. Ankara: Seçkin Yayınları, 2021.

"Expertenempfehlung zum Materplan Solarcity Berlin, Masterplanstudie und Massnahmenkatalog." 04.09.2019, Berlin. (https://www.berlin.de/sen/energie/energie/erneuerbare-energien/masterplan-solarcity/ Erişim Tairih: 09.09.2021)

Kingreen Thorsten, Poscher Ralf, *Grungrechte, (Staatsrecht II)*, 32. Auflage, Heidelberg, C. F. Müller, 2016.

Schpelius, Gunner. Mit der Solarpflicht belastete Rot- Rot – Grün die kleinen Eigentümer, https://www.bz-berlin.de/berlin/kolumne/mit-der-solarpflicht-belastet-rot-rot-gruen-die-kleinen-eigentuemer, Erişim Tarihi: 23.06.2021.

Schmidt, Rolf. *Grundrechte*. Bremen: Dr. Rolf Schmidt GmbH, 2017.

"Solargesetz Berlin." https://www.parlament-berlin.de/ados/18/IIIPlen/vorgang/d18-3459.pdf, Erişim Tarihi: 20.06.2021.

"Solargesetz Berlin." gerekçe, https://www.berlin.de/rbmskzl/_assets/aktuelles/2020/dezember/20201208_solargesetz-berlin_gesetz-mit-begruendung.pdf, Erişim Tarihi: 05.10.2021.